

Tentamen Nationalekonomi A

Samhällsekonisk analys - Globala & nationella perspektiv

HT 2015

Hjälpmedel: Miniräknare

Totalpoäng: 20

För betyget G krävs: 10

För betyget VG krävs: 15

Skriv din kod på samtliga inlämnade blad och glöm inte lämna in svar på flervalsfrågorna. Obs besvara endast en fråga per blad.

Tentan består av 14 frågor. Fråga 1-10 är flervalsfrågor, där du inte behöver redogöra för dina lösningar, använd svarsformuläret längst bak i "tentan". Endast ett svarsalternativ per fråga är korrekt. På fråga 11-14 är essäfrågor, **av dessa skall du välja att besvara två**. Här krävs fullständiga lösningar, redovisa eventuella beräkningar och figurer samt motivera ditt svar.

Lycka till!

Fråga 1 (1p)

En oreglerad marknad med negativa externa effekter kommer leda till:

- a) För hög produktion, till för högt pris
- b) För låg produktion, till för högt pris
- c) För hög produktion, till för lågt pris
- d) För låg produktion till för lågt pris

Fråga 2 (1p)

En ren kollektiv vara (pure public good) är

- a) En vara som produceras kollektivt
- b) Rivaliserande men icke exkluderande
- c) Exkluderande men icke rivaliserande
- d) Inget av ovan

Fråga 3 (1p)

Nadja är en ensamstående heltidsarbetande mamma med två små barn: Nisse 1 år och Pelle 3 år. Som småbarn i allmänhet så är Nisse och Pelle ganska ofta sjuka vilket gör att Nadja måste vara hemma från arbetet. I snitt är någon av barnen sjuka en dag i veckan (måndag-fredag). I landet där Nadja bor finns ingen allmän föräldraförsäkring som hon får ersättning från om hon tvingas avstå från att arbeta en dag. Nadja funderar därför på att köpa en privat försäkring för detta.

De dagar Nadja arbetar tjänar hon i snitt 1000 kr. Tvingas hon i stället vara hemma med sjuka barn får hon ingen inkomst den dagen.

Nadjas nyttofunktion ges av: $U = \sqrt{\text{Inkomst}}$

Vilket av följande påståenden stämmer:

- a) Nadja kommer vara villig att avstå 300 kr de dagar hon jobbar för att köpa en försäkring som ger henne 640 kr de dagar hon inte jobbar
- b) Nadja kommer vara villig att avstå 400 kr för att köpa en försäkring som ger henne 640 kr de dagar hon inte jobbar
- c) Nadja kommer vara villig att avstå 350 kr för att köpa en försäkring som ger henne 640 kr de dagar hon inte jobbar
- d) Både a och c är korrekt.

Fråga 4 (1p)

Vad är ett exempel på moral hazard?

- a) Mohamed köper en extra sjukförsäkring innan han åker på sin skidsemester i fjällen
- b) Tina köper inget inbrottslarm men köper istället en skylt där det står att hon har ett larm och sätter upp på sina fönster.
- c) Pelle som just försäkrat sin cykel struntar i att låsa den när han springer in på affären för att handla.
- d) Personer som vet att de ofta blir sjuka är mer benägna att köpa en sjukförsäkring.

Fråga 5 (1p)

Antag att köparna på en marknad för begagnade datorer är villiga att betala 3000 kronor för en högkvalitetsdator och 500 kronor för en lågkvalitetsdator. Om köparna tror att 40% av de begagnade datorer på marknaden är lågkvalitetsdatorer, vad skulle de vara villiga att betala för en begagnade dator?

- a) 1750
- b) 2250
- c) 1500
- d) 2000

Fråga 6 (1p)

Sveriges andelar av världsexporten har förändrats de senaste 20 åren. Vilket påstående är korrekt:

- a) Varuexporten har ökat sin andel
- b) Tjänsteexporten har minskat sin andel
- c) Varuexporten har en konstant andel
- d) Tjänsteexporten har ökat sin andel

Fråga 7 (1p)

Anta att världen är uppdelad i två regioner, Nord och Syd. I båda länderna produceras två varor, mat och kläder. Tabellen visar arbetskraftstillgången för respektive vara och land.

Tabell 1: Arbetskraftsåtgång och tillgång på arbetskraft

	Åtgång av arbetskraft per producerad enhet		Arbetskraftstillgång
	Mat	Kläder	
Nord	4	3	120
Syd	6	8	240

Vilket påstående är **inte** korrekt?

- a) Nord har absolut fördel i bägge branscherna
- b) Nord har en komparativ fördel i produktion av kläder
- c) Syd har en komparativ fördel i produktionen av mat
- d) Syd är underlägsen i bägge branscherna och förlorar på att börja handla med Nord

Fråga 8 (1p)

Utgå ifrån de antaganden vi gjorde i fråga 2. I respektive land vem vinner och förlorar på att länderna börjar handla med varandra? Vilket påstående är korrekt?

- a) Realinkomsten minskar i Nord för den produktionsfaktor som landet har gott om
- b) Realinkomsten ökar i Nord för den knappa produktionsfaktorn
- c) Realinkomsten minskar i Syd för den produktionsfaktor som landet har gott om
- d) Realinkomsten minskar i Syd för den knappa produktionsfaktorn

Fråga 9 (1p)

Anta att vi inför en tull på en vara i en liten öppen ekonomi. Vilket påstående är korrekt?

- a) Priset på inhemska varor sjunker
- b) Konsumenternas välfärd ökar
- c) Lönsamheten hos de inhemska producenterna ökar
- d) Inhemska priset på importerade varor minskar

Fråga 10 (1p)

Anta att vi sänker tullarna i en liten öppen ekonomi. Vilket påstående är korrekt?

- a) Priset på inhemska varor ökar
- b) Konsumenternas välfärd ökar
- c) Lönsamheten hos de inhemska producenterna ökar
- d) Inhemska priset på importerade varor ökar

Essäfrågor

Observera att du endast skall besvara 2 av essäfrågorna. Du väljer själv vilka!

Fråga 11 (Trafik)

I New Delhi genomförs just nu ett försök att begränsa trafiken genom att bilar med udda respektive jämn slutsiffra på registreringsskylten bara får åka varannan dag. Detta har visat sig leda till en omedelbar kraftig minskning av trafiken och har även lett till en påtaglig förbättrad luftmiljö i staden. Diskutera:

- a) Jämför denna metod för att minska trafiken med en vägtull (trängselavgift) med avseende på
 - Samhällsekonomisk effektivitet (visa med ett diagram!)
 - Effekt på lång sikt(2p)
- b) Efterfrågan (betalningsviljan) bestäms av inkomst, priser och preferenser. Förklara varför det i en demokrati (som ju Indien är) kan vara svårare att införa en trängselavgift än en ransonering baserad på registreringsskyltens slutsiffra (2p)
- c) När försöket med trängselavgift i Stockholm utvärderades visade det sig svårt att spåra en stor del av den trafik som försvunnit från gatorna, dvs. rätt många bilister visste inte att de hade ändrat sitt beteende. Vad säger det om efterfrågekurvans utseende (efterfrågans priselasticitet)? (1p)

Fråga 12 (Ekonomisk sårbarhet)

Många utvecklingsländer är på grund av ekonomins struktur sårbara för naturkatastrofer. Föreslå tre åtgärder som kan minska sårbarheten. Förklara också på vilket sätt åtgärderna minskar sårbarheten. (5p)

Fråga 13 (Idrott)

I artikeln (Coates and Humphreys) nämns fem metodiska eller teoretiska ”fel” som de ej vetenskapliga studierna gör när de uppskattar värdet av att locka till sig ett lag eller bygga en arena, nämn 2 av dessa. (3p)

I USA spelar lagen ut städerna mot varandra där staden som bygger den bästa arenan eller är villiga att bidra med mest pengar ”vinner” laget. Argumenten för bidrag kommer oftast från ett lokalt perspektiv (fler arbetstillfällen, ökad konsumtion m.m.). Men man kan även analysera det från ett globalt/nationellt perspektiv.

Diskutera hur ett lands välfärd påverkas av att ett lag flyttar från en stad till en annan? (2p)

Fråga 14 (Entreprenörskap och tillväxt)

- a) Hur definierar Joseph Schumpeter ”entreprenör”? (0,5 poäng)
- b) Schumpeter nämner fem typer av innovationer, nämn två. (1 poäng)
- c) William Baumol diskuterar tre typer av entreprenörskap, vilka och hur definierar han dem? (1,5 poäng)
- d) Vad förklarar, enligt Baumol, att den industriella revolutionen skedde i England? (2 poäng)